

Remissyttrande *Från kris till kraft. Återstart för kulturen* (SOU 2021:77)

Region Gävleborg är mycket positiva till den nyanserade helhetsbild som återstartsutredningen erbjuder av kultursektorns nuläge och utmaningar för att kunna uppfylla den nationella kulturpolitikens tre mål: **Självständighetsmålet** *Kulturen ska vara en dynamisk, utmanande och obunden kraft med yttrandefriheten som grund* **Delaktighetsmålet** *Alla ska ha möjlighet att delta i kulturlivet.*

Samhällsmålet *Kreativitet, mångfald och konstnärlig kvalitet ska präglade samhällets utveckling.*

Utredningen är mycket omfattande och utgör ett viktigt verktyg för att synliggöra strukturella problem som både har med pandemin och med sedan tidigare befintliga strukturer att göra.

Trots att utredningen är skriven för att först och främst främja den nationella kulturpolitiken anser Region Gävleborg att den kan användas för samtliga aktörer inom kultursektorn i det pågående och kommande utvecklingsarbetet under och efter pandemin. Följande punkter är dock sådant vi från regionalt perspektiv generellt och Gävleborg specifikt skulle vilja lyfta fram.

Region Gävleborg är ense med utredningen om

- att pandemin har blottlagt strukturella problem som kräver strukturella förbättringar
- att kultur bör definieras som ett välfärdsområde
- att kultursamverkansmodellen bör stärkas för att bättre bidra till att de nationella målen uppnås, liksom för att ge utrymme till de regionala variationer och prioriteringar som kultursamverkansmodellen syftar till
- att kultursektorns tre uppdrag är att producera, att förvalta och att tillgängliggöra kultur, men att de behöver balanseras bättre över landet såväl inom kultursamverkansmodellen som i verksamhet utöver den. Inte minst behöver möjligheten att producera konst och kultur stärkas utanför storstadsområdena.
- att förslaget om en kulturstiftelse där privata och offentliga medel kan matchas vore välkommet
- vikten att stärka arbetet med upphovsrätt, skäliga ersättningar, MU-avtalets efterlevnad och digitaliseringens effekter, för att på så sätt stärka kulturskapares villkor.

Region Gävleborg är positiv till

- att göra statliga stöd mer långsiktiga för att minska administration för såväl det offentliga som för fria aktörer
- att bilden av regionernas roll inom kultursektorn behöver förtydligas så att det som görs, utöver kultursamverkansmodellen, också synliggörs

Från kris till kraft. Återstart för kulturen (SOU 2021:77)

Region Gävleborgs dnr: KKN 2021/230
Kulturdepartementets dnr: Ku2021/02071

- att kunskap kring kulturens värden och villkor behöver stärkas i samhället
- att skapa produktionsincitament, men anser att det behövs inom fler konstområden än filmen för att produktion ska kunna ske i hela landet
- att en strategi för talangutveckling tas fram på nationell nivå, oavsett konstområde, och gärna i samråd med regioner som redan idag bedriver sådan verksamhet.
- att det tas fram en nationell strategi för kulturella kreativa näringar (kkn), som kan vara vägledande för regionala kkn-strategier *KREATIVA SVERIGE – NATIONELL STRATEGI FÖR ATT FRÄMJA DE KULTURELLA OCH KREATIVA NÄRINGARNA (KU 2021:03)*
- att samordna satsningar på kkn, besöksnäring och regional utveckling för ökad tydlighet hur dessa områden är sammanflätade.
- tydligare samarbete med högre utbildning och forskning. Det är särskilt relevant för ett glesbygdslän som Gävleborg (som saknar akademisk utbildning för konstnärlig produktion och där det finns brist på utbildningar inom humaniora).
- att inkludera kkn i innovations- och digitaliseringssatsningar
- samverkan mellan offentliga och privata aktörer. Region Gävleborg skulle där vilja påminna om arrangörsledet, det vill säga uppdragsgivare för de professionella, som ofta även består av ideella organisationer och aktörer inom folkbildningen

Region Gävleborg skulle önska

- att statliga projektmedel i högre utsträckning täckte både produktion och tillgängliggörande då de projektsamordnande mellanleden i glesbygdslän ofta är få, vilket begränsar möjligheten att jobba i större omfattning i glesbygd. Biennaler, festivaler och liknande events har en kompensatorisk roll där kulturinstitutionerna är få och små.
- strukturerat stöd och stimulansåtgärder för klusterbildningar av företag inom kulturella och kreativa näringar då det följer kkn-näringarnas logik bättre
- Stöd till kultursektorn för att utveckla affärs- och intäktsmodeller för digitalt kulturutbud
- Utvecklade resonemang kring breddat deltagande av digitalt producerad kultur

Region Gävleborg är positiv till

- åtgärder som verkar för regelverk som möjliggör för kulturskapare och andra frilansare inom kultursektorn att kunna ta del av trygghetssystemen
- att beräkningen av SGI ses över i relation till kulturstipendier av olika slag
- att kombinatörer inom kultursektorn tillåts vidta marknadsföringsåtgärder under tiden som arbetslös
- att även beakta mellanledens, det vill säga de förmedlande ledens behov
- att Tillväxtverket och Kulturrådet får ett exportstödsuppdrag riktat till kkn-sektorn
- nationell samordning av bibliotekens utlån av e-böcker och att biblioteksersättning för utlån av e-böcker skyndsamt möjliggörs

Från kris till kraft. Återstart för kulturen (SOU 2021:77)

Region Gävleborgs dnr: KKN 2021/230
Kulturdepartementets dnr: Ku2021/02071

- att även digitala samlingar bör ses som samlingar. Arbetet med de fysiska försvinner inte för att digitalisering görs, det blir två samlingar att förvalta och därigenom krävs mer resurser och kompetenser
- att kultur för, med och av barn och unga stärks genom kulturskolan och kultur i skolan-utbudet. Vi saknar en tydlig bild av den roll regionerna skulle kunna spela samt potentialen i ökad interkommunal samverkan för att, i högre utsträckning än idag, åstadkomma ett stödjande/samordnande arbete. Samverkan bör utgå från kommunernas efterfrågan och behov och inte regleras av en förordning gällande statens bidrag till regional kulturverksamhet.
- att främja samarbete mellan skolväsendet och kulturaktörer genom att uppdragen att samverka finns hos båda parter.
- att kulturkritiken identifieras som ett område som behöver särskilt stöd. Utredningen menar att "Utrymmet för kvalificerad kulturjournalistik i dagstidningarna minskar samtidigt som tidningarna står inför ekonomiska utmaningar." Behov finns därför av särskild finansiering för att kunna lyfta och möjliggöra avancerad kulturanalys i hela landet.
- Slutligen är Region Gävleborg positiv till åtgärder som ökar en jämlik tillgång till kulturupplevelser och skapande i hela landet.

Magnus Svensson
Ordförande Kultur- och kompetensnämnden
Region Gävleborg